

**G'IJDUVON TUMANLARARO
IQTISODIY SUDI**

200501, Gijduvon tumani,
Yu.Hamadoniy ko'chasi, 54

**G'IJDUVAN INTER-DISTRICT
ECONOMIC COURT**

54, Yu.Hamadoniy street,
Gijduvan, 200501

Tel: (+99865) 572-23-37

e-mail: i.gijduvon@sud.uz

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН
ХАЛҚАРАВИЙ ҚАРОРИ**

2022 йил 05 январь

Шофиркон тумани

4-2003-2201/1514-сонли иш

Гиждувон туманлараро иқтисодий судининг судьяси О.Қўлдошов раислигида, судья ёрдамчиси А.Асадовнинг котиблигида, Ўзбекистон Савдо саноат палатаси Бухоро вилоят ҳудудий бошқармаси даъвогар “XXXX” акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар – Шофиркон туманидаги “XXXX” фермер хўжалигидан 154 738 154,7 сўм ундириш тўғрисидаги иқтисодий ишни даъвогар вакили Л.Л (ишончнома асосида) жавобгар раҳбари М.М (паспорт асосида) иштирокида, Шофиркон туман ҳокимияти биносида очик сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

а н и қ л а д и :

Ўзбекистон Савдо-Саноат палатаси Бухоро вилоят ҳудудий бошқармаси (кейинги матнларда “Палата” деб юритилади) “XXXX” акциядорлик жамияти (кейинги ўринда “даъвогар” деб юритилади) манфаатида “XXXX” фермер хўжалиги (кейинги ўринда “жавобгар” деб юритилади) дан 154 738 154,7 сўм ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили маълумотнома тақдим этиб, жавобгар қарздорликни бартараф қилганлиги сабабли, даъвони қаноатлантиришни рад этишни тўлов даъво ариза судга тақдим этилганидан сўнг бартараф қилинганлиги сабабли суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни сўради.

Суд мажлисида иштирок этган жавобгар раҳбари даъво аризасига нисбатан эътироз билдириб, буғдой бўйича ҳақдорлиги мавжуд бўлиб, шу ҳақдорликка ҳисоблаб даъвони қонуний ҳал этишни сўради.

Суд тарафлар вакилининг тушунтиришларини эшитиб, иш ҳужжатларини муҳокама қилиб, қуйидаги асосларга кўра даъвогарнинг даъво талабини қаноатлантиришни рад этишни, ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236-моддасида мажбуриятлаар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундан шартлар ва талаблар бўлмаганида эса – иш муоамала одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги кўрсатилган.

Иш ҳужжатларида аниқланишича, тарафлар ўртасида 2022 йил пахта ҳосили учун “пахта хом ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича контрактация шартномаси” ни тузиш режалаштирилган.

Жумладан, тузилиш режалаштирилган контрактация шартномаси имзоланмасдан туриб даъвогар томонидан бўнак, (аванс) ҳисобидан кечиктириб

бўлмайдиган агротехник тадбирлар учун жавобгарга 6 646 154,70 сўмлик транспорт хизмати кўрсатилган.

Мазкур ҳолат жавобгар томонидан тақдим этилган маълумотнома, 2021 йил 31 июлдаги 100-сонли, 2021 йил 4 ноябрдаги 449-сонли, 2021 йил 24 ноябрдаги 7450-сонли ҳисоб-фактуралар билан тасдиқланган.

Аммо жавобгар томонидан ҳозирги кунга қадар қолган 154 738 154,7 сўм тўлов амалга оширилмасдан қолган. Шу сабабли жавобгарнинг даъвогар олдида шу миқдордаги қарздорлик судга келган.

Даъвогар жавобгарга етказилган маҳсулот ҳақини тўлаб беришни сўраб, 2022 йил 22 ноябрь кунда талабнома юборилган. Бироқ талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Шу сабабли даъвогар иқтисодий судга мурожаат қилиб, жавобгар ҳисобидан 154 738 154,7 сўм ундиришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 4 сентябрдаги 383-сонли қарори билан тасдиқланган “Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчилар билан тайёрлов, хизмат кўрсатиш ташкилотлари ўртасида шартномалар тузиш, уларни рўйхатдан ўтказиш, бажариш, шунингдек уларнинг бажарилиши мониторингини олиб бориш тартиби тўғрисида” ги Низом 22-бандида Шартнома қўйиладиган талабларга мувофиқ бўлган тақдирда туман қишлоқ хўжалиги бўлими уни белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказди. Шартноманинг барча нусхаларига рўйхатдан ўтказганлик тўғрисида белги қўйилади, туман қишлоқ хўжалиги бўлими ходими томонидан имзоланади, имзо муҳр билан тақдиқланади, деб белгилаб қўйилган.

Бироқ, мазкур контрактация шартномаси жавобгар ва даъвогар ўртасида имзоланмаган бўлиб, Шофиркон туман қишлоқ хўжалик бўлими томонидан ҳам рўйхатдан ўтказилмаган.

Бугунги кунга қадар жавобгар томонидан даъвогарга пахта хом ашёси етказиб берилмаган бўлиб, аксинча жавобгар бошқа пахта-тўқимачилик кластери билан контрактация шартномаси имзоланганлиги аниқланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси биринчи қисмига кўра, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун агар қонунларда ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб бериши кўрсатилган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1023-моддасига асосан қонунчиликда ёки битимда белгиланган асосларсиз бошқа шахс (жабрланувчи)нинг ҳисобидан мол-мулкни эгаллаб олган ёки тежаб қолган шахс (қўлга киритувчи) асоссиз эгаллаб олинган ёки тежаб қолingan мол-мулкни (асоссиз орттирилган бойликни) жабрланувчига қайтариб бериши шарт деб белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг 2009 йил 18 декабрдаги “Хўжалик шартномаларини тузиш, ўзгартириш ва бекор қилишни тартибга солувчи фуқаролик қонун ҳужжатлари нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” ги 203-сонли Пленум қарорининг 8-банди 7-хатбошига кўра агар тарафларнинг шартномавий-ҳуқуқий муносабатларга киришганлиги ёзма ёки бошқа далиллар билан тасдиқланса, шартноманинг мавжуд эмаслиги даъвогарнинг етказиб берилган товарлар, бажарилган ишлар, кўрсатилган

хизматлар қийматини ундириш ҳақидаги талабларини каноатлантиришни рад этиш учун асос бўла олмайди. Агар қонунда ёки тарафларнинг келишувида битимнинг оддий ёзма шаклига риоя қилмаслик унинг ҳақиқий эмаслигига олиб келиши тўғрисида тўғрисида тушунтириш берилган.

Protected by PDF Anti-Copy Free
(Upgrade to Pro Version to Remove the Watermark)

Ушбу ҳолат даъвогарнинг судга такдим этган ҳисоб фактуралар, ишочномалар, солиштирма ҳисоб ҳисобномалар, маълумотномаси ва тушунтиришлари билан тасдиқланади.

Бирок, суд даъвогарнинг даъво талабидаги қарздорлигини тўлиқ қоплаганлигини ва даъво ариза қўйилганидан сўнг тўлов қилинганлиги сабабли даъвони каноатлантиришни рад этишни суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 118-моддасининг биринчи ва саккинчи қисмларига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг каноатлантирилган даъво талаблари миқдорига муносабат равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Шунингдек, мазкур модданинг бешинчи қисмига кўра даъвогарнинг талаблари у судга мурожаат қилганидан сўнг жавобгар томонидан ихтиёрий равишда каноатлантирилса, суд харажатлари жавобгарнинг зиммасига юклатилиши белгиланган.

“Давлат божи тўғрисида” ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунининг 9-моддаси 2-бандига асосан Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси ва унинг ҳудудий бошқармалари — палата аъзоларининг манфаатларини кўзлаб қилинган даъволар юзасидан даъвогар давлат божини тўлашдан озод қилинганлиги сабабли давлат божисиз иш юритувида қабул қилинган.

Суд юқоридагиларни инобатга олиб, даъво талабини каноатлантиришни рад этишни жавобгар ҳисобидан даъвогар фойдасига олдиндан тўланган 24 000 сўм почта харажати, Республика бюджетига 3 094 763,09 сўм давлат божи ундиришни лозим деб топди.

Баён этилганларга асосан, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236, 333, 1023-моддалари, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176, 179-моддаларини қўллаб суд,

қ а р о р   к и л а д и :

Даъво аризаси каноатлантириш рад этилсин.

“XXXX” фермер хўжалиги ҳисобидадан

“XXXX” акциядорлик жамияти фойдасига олдиндан
тўланган 24 000 сўм почта харажати;

Республика бюджетига 3 094 763,09 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, шу ҳақда ижро варақалар берилсин.

Ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддатда Бухоро вилоят судига апелляция тартибида шикоят беришга ёки прокурор протест келтиришга ҳақли.

Судья

О.Қўлдошов

